

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część I. Analiza ekonomiczna polityki celnej

Rodział I. Polityka celna w warunkach doskonałej konkurencji	15
1. Wprowadzenie	15
2. Analiza skutków ekonomicznych stosowania cel w ramach równowagi częściowej	16
3. Najprostsze motywy polityki celnej	20
4. Analiza skutków ekonomicznych stosowania cel w ramach równowagi ogólnej	21
5. Optymalna taryfa celna	26
6. Wpływ cła na <i>terms of trade</i> ; wojna celna	31
7. Protekcjonizm wychowawczy	33
8. Protekcjonizm a redystrybucja dochodów czynników produkcji	37
9. Znaczenie tzw. efektywnej protekcji celnej	40
10. Ekwiwalentność cel importowych i podatków eksportowych a równowaga ogólna	44
11. Tradycyjne motywy stosowania protekcjonizmu handlowego	47
Aneksy do rozdziału I	49

Rozdział II. Nowoczesne argumenty na rzecz aktywnej polityki handlowej w warunkach niedoskonałej konkurencji	54
1. Zniekształcenia rynkowe a polityka handlowa	54
1.1. Analiza w ramach równowagi częściowej	54
1.2. Analiza zakłóceń rynkowych w ramach równowagi ogólnej	58
2. Defensywna polityka handlowa: skutki stosowania cel w warunkach oligopolizacji rynku	61
2.1. Analiza skutków protekcji przy monopolizacji gospodarki krajowej — w ramach równowagi częściowej	61
2.2. Analiza skutków protekcji przy monopolizacji sektora importowego — w ramach równowagi ogólnej	63
2.3. „Naukowa” taryfa celna przy (potencjalnej) monopolizacji produkcji krajowej	66
2.4. Protekcja celna wobec oligopolu zagranicznego przy braku produkcji krajowej	67
3. Strategiczna polityka handlowa	70
3.1. Ochrona przed importem jako wyraz polityki proeksportowej w ujęciu P. Krugmana	71
3.2. Strategiczna polityka handlowa w warunkach oligopolu: ujęcie ogólne Eatona-Grossmana	79
3.3. Próby empirycznej weryfikacji teorii strategicznej polityki handlowej	88

Rozdział III. Teoria integracji: korzyści z liberalizacji handlu w skali regionalnej	92
1. Efekty alokacyjne: statyczna teoria unii celnej	93
2. Efekty alokacyjne: korzyści skali	97
3. Inne dynamiczne efekty alokacyjne: zwiększenie poziomu konkurencji i podniesienie efektywności menedżerskiej	103
4. Efekty dynamiczne związane z akumulacją kapitału i decyzjami lokalizacyjnymi	106
5. Weryfikacje empiryczne teorii integracji na przykładzie ugrupowań europejskich	108

Część II. Regulacje i praktyka międzynarodowej polityki celnej

Rozdział IV. Zasady niedyskryminacyjnej polityki celnej	117
1. Podstawowe zasady GATT	117
2. Zasada niedyskryminacji i wzajemności (koncesji)	120
3. Reguły polityki celnej w systemie GATT/WTO	124
3.1. Ogólne zasady polityki celnej	124
3.2. Specyficzne zasady polityki celnej w sektorze rolnym	126
3.3. Zmiany w poziomie stawek celnych na świecie	131
3.4. Możliwości podnoszenia cel w sytuacjach wyjątkowych	135
4. Struktura polskiej polityki celnej na bazie KNU	137
4.1. Charakterystyka ogólna	137
4.2. Struktura sektorowa protekcji celnej	139
4.3. Poziom efektywnej protekcji i eskalacja celna	141
4.4. Skutki liberalizacji cel konwencyjnych (na bazie KNU)	143
Aneks do rozdziału IV	145

Rozdział V. Preferencyjna polityka celna	149
1. Regionalne ugrupowania integracyjne	149
1.1. Postanowienia dotyczące integracji handlowej w GATT (artykuł XXIV)	150
1.2. Integracja europejska a postanowienia art. XXIV Układu	151
1.3. Postanowienia Układu Europejskiego dotyczące swobody przepływu towarów	157
1.4. Skutki Układu Europejskiego i innych porozumień o strefach wolnego handlu	163
1.5. Skutki przystąpienia Polski do Unii Europejskiej	168
2. Protekcyjizm wychowawczy i preferencje handlowe dla krajów rozwijających się: ewolucja zasad i rozkład korzyści	175
2.1. Modyfikacje Układu Ogólnego: zgeneralizowany system preferencji (ZSP)	176
2.2. Kraje rozwijające się w rundzie urugwajskiej	180
2.3. Konsekwencje dla Polski preferencji celnych stosowanych przez UE wobec państw rozwijających się	184

Rozdział VI. Klauzule ochronne w polityce celnej	188
1. Klauzula ochrony bilansu płatniczego	188
2. Ogólne sektorowe klauzule ochronne	193
3. Specyficzne sektorowe klauzule ochronne	196
4. Wykorzystanie klauzul ochronnych przez Polskę	199
4.1. Klauzula bilansu płatniczego	199
4.2. Klauzule sektorowe	203
5. Uwagi na temat ewolucji polskiej polityki celnej	207

Część III. Instrumenty pozataryfowe: mechanizmy i regulacje

Rozdział VII. Ograniczenia ilościowe i „dobrowolne” ograniczenia eksportowe	217
1. Mechanizmy ekonomiczne funkcjonowania ograniczeń ilościowych importu	217

1.1. Ekwiwalentność cel i ograniczeń ilościowych w warunkach doskonałej konkurencji	218
1.2. Ograniczenia ilościowe a wzrost popytu na rynku krajowym	220
1.3. Konsekwencje ograniczeń ilościowych przy monopolizacji rynku	222
1.4. Znaczenie sposobu dystrybucji licencji importowych	227
2. Mechanizm funkcjonowania „dobrowolnych” ograniczeń eksportowych	229
2.1. Skutki stosowania VER-ów w handlu między dwoma krajami	230
2.2. Potencjalne skutki stosowania VER-ów w handlu międzynarodowym	232
2.3. Badania empiryczne „dobrowolnych” ograniczeń eksportowych	234
3. Ograniczenia ilościowe w świetle zasad GATT/WTO	236
3.1. Zasady stosowania ograniczeń ilościowych w GATT	237
3.2. Zmiany zasad w czasie rundy urugwajskiej	241
3.3. Ograniczenia ilościowe w polskiej polityce handlowej	244
3.3.1. Artykuły rolne	244
3.3.2. Artykuły włókiennicze i inne	248
Aneks do rozdziału VII	250
Rozdział VIII. Subsydia i cła wyrównawcze	255
1. Analiza ekonomiczna w doskonałej konkurencji	255
1.1. Porównanie cel i subwencji produkcyjnych	255
1.2. Subsydia eksportowe	259
1.3. Specyfika subwencji stosowanych w handlu rolnym	261
2. Subsydia eksportowe w warunkach niedoskonałej konkurencji i retaliacji	265
2.1. Strategiczna polityka eksportowa	265
2.2. Cła wyrównawcze a badania empiryczne skuteczności subwencjonowania	269
3. Zasady WTO dotyczące stosowania subwencji	272
3.1. Początkowe zasady GATT	272
3.2. Porozumienie w sprawie subsydiów WTO	273
3.3. Subwencje rolne	278
4. Praktyczne znaczenie subwencji i postępowań antysubwencyjnych	279
4.1. Subwencje i postępowania antysubwencyjne w handlu międzynarodowym	279
4.2. Subwencje eksportowe w handlu zagranicznym Polski	280
Aneks do rozdziału VIII	284
Rozdział IX. Dumping i cła antydumpingowe (A–D)	286
1. Mechanizm ekonomiczny dumpingu i cel A–D	287
1.1. Analiza dumpingu przy monopolizacji rynku krajowego	287
1.2. Model „wzajemnego dumpingu”	292
1.3. Skuteczność cel antydumpingowych w świetle teorii i badań empirycznych	297
2. Zasady dotyczące antydumpingu w WTO i Unii Europejskiej	301
2.1. Postanowienia zawarte w GATT i WTO — protekcjonizm uwarunkowany	301
2.2. Polityka A–D Unii Europejskiej i innych członków WTO	306
2.3. Antydumping a interesy polskich producentów	310
Rozdział X. Inne formy protekcjonizmu pozataryfowego	316
1. „Przepisy domieszkowe”, minimalne wymogi eksportowe i porozumienie TRIMs	317
1.1. Skutki ekonomiczne funkcjonowania „przepisów domieszkowych”	317
1.2. Minimalne wymogi eksportowe	320
1.3. Porozumienie TRIMs i jego weryfikacja w WTO	321
2. Bariery techniczne w handlu	325
2.1. Bariery techniczne i sanitarne — mechanizmy ekonomiczne	325
2.2. Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu (TBT) i Porozumienie sanitarne i fitosanitarne (SPS)	328

2.3. Weryfikacja porozumienia TBT i SPS na forum WTO	331
2.4. Znaczenie barier technicznych w procesie przystępowania Polski do Unii	333

Rozdział XI. Ekonomia polityczna polityki handlowej	339
1. Ogólne mechanizmy ekonomii politycznej	340
2. Model Findlaya-Wellisza — aspekt ekonomiczny lobbingu	343
3. Model Magee'a, Brocka i Younga (MBY) — aspekt polityczny lobbingu	348
4. Próby weryfikacji modeli ekonomii politycznej — ich znaczenie dla Polski	352

Zakończenie	359
------------------------------	------------

Bibliografia	363
-------------------------------	------------

Słowniczek używanych skrótów	381
---	------------

Aneks	383
------------------------	------------